

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XX. De Donationibus inter Virum & Uxorem, & de Dote post
Divortium restituenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

TITULUS XX.

*De Donationibus inter Virum &
Uxorem, & de Dote post divor-
tium restituenda.*

SUMMARIUM.

1. *Donatio inter virum & uxorem: dos: & contra-dos quid.*
2. *Donatio inter conjuges an & quomodo sit invalida.*
3. *Dos, & contra-dos, soluto quoad vinculum Matrimonio cui cedat.*
4. *Uti & bona paraphernalia, communia, acquisita, Morgengeba, & dotalium.*
5. *Dotem, vel donationem propter nuptias, institutô propter adulterium divortio, lucratur Pars innocens regulariter.*

Donatio inter virum & uxorem vocatur, quando vel vir uxori, vel uxor viro, durante Matrimonio aliquid dat cum animo transferendi dominium. Si id fiat ex mera liberalitate, dicitur *gratuita*, & est propriè dicta donatio: si ex alia causa, v. g. remunerationis meritorum, gratitudinis ob beneficia, mortis &c. appellatur *remuneratoria, antidotalis, mortis causâ* &c. & in sensu stricto donatio non est. *Dos*, obiectivè sumpta, *Heurath-Gut/ Braut-Schatz* est pecunia vel alia res pretio æstimabilis, quam uxor viro ad sustinenda Matrimonij onera, nempe

ad alendam uxorem, liberos, & familiam, affec-
 Communis ex l. 10. ff. & l. 20. C. de jur. dot. Si
 res illa jam fuit tradita, vocatur dos *constituta*
 si provenit à patre, qui ante omnes tenetur dotare
 filiam, avo, vel alio ex ascendentibus paterna
 nuncupatur *profectitia*, si ex bonis maternis, vel
 ipsius uxoris, vel extranei, *adventitia*: si constituta
 in parata pecunia, vel in alia re certò pretio taxata,
 vocatur *æstimata*: si in re immobili, certò pretio
 non taxata, *inæstimata*. Dotis in pecunia vel
 re fungibili consistentis, & æstimatæ æstimationem
 venditionem faciente (quæ hoc operatur, ut soluto
 Matrimonio pretium restituatur, non res in
 viduo) dominium plenum est penes maritum
 æstimatæ autem (vel æstimatæ quidem, at non
 æstimationem venditionem faciente) dominium
 naturale est penes uxorem, l. 30. C. de Jur. dotum
 civile autem dominium, quod consistit in admini-
 stratione bonorum dotalium, jure vindicandi, &
 facultate percipiendi fructus (salvâ tamen bono-
 rum substantiâ, & inalienabilitate) penes maritum.
 Doti correspondet *contrados*, seu *domotio*
 propter nuptias, *Widerlag* & est id, quod maritus,
 vel alius ejus nomine, promittit vel constituit
 uxori in compensationem & securitatem dotis,
 atque de Jure Communi deberet exæquare
 dotem. *Auth. equalitas C. de pact. conv. Nov. 97.*
c. 1. 2. Nov. 119. c. 1. Debet tamen attendi
 consuetudo locorum, vi cujus opifices sæpe aliud
contradote non constituunt quàm artem vel
 peritiam suam. Regulatur ferè in omnibus, si
 dos ejusque dominium civile, at sine usufructu
 si consistat in re immobili, pertinet ad uxorem
 per

per §. 3. *Inst. de donat. l. ult. C. de donat. ante nupt.*

Dico I. Donatio propriè dicta notabilis inter conjuges, non Principes, non collata in tempus mortis, qua donans fit pauperior, & donatarius locupletior, de Jure Communi est invalida in tantum, ut semper pro libitu revocari possit, licèt non revocata in vivis confirmetur per mortem, & evadat irrevocabilis. Ita plerique ex *l. 1. 2. 3. 5. 7. 9. 11. 15. 25. 31. 33. 40. 42. & c. ff. h. t. & c. fin. eod.* Quæ confirmatio per mortem retrotrahitur ad tempus donationis factæ. per *l. 25. cit.* ita ut fructus rei donatæ & traditæ ab eo tempore cedant conjugi donatario. Si tamen res donata excederet 500. solidos, quoad excessum, si donatio esset facta sine insinuatione apud Judicem, non confirmaretur per mortem. *Objic. 1.* Si maritus repudiat hæreditatem vel legatum in gratiam conjugis, ut huic obveniat: item si uxori remittit usuras dotis promissæ, non tamen traditæ, repudiatio & remissio valet irrevocabiliter. *l. 5. cit. §. 13. 14. & l. 54. ff. h. t.* Sed talis repudiatio (vel remissio) est donatio, quia transfert maritus in conjugem jus & dominium legati, utpote quod statim post mortem legantis absque traditione fit legatarii: dein *l. 3. §. fin. ac l. 4. ff. eod.* dicitur de marito, qui rem sibi donandam donari jubet uxori, quod idem faciat, *ac si rem acceptatam, & suam factam, uxori dedisset.* 2. In *l. Papinianus 23. ff. eod.* habetur, quod hæres mariti nequeat conveniri super eo, quod maritus promisit per stipulationem, & sic verbaliter donavit uxori, licèt *durante voluntate decesserit: ergo per mortem*

Hh 3

con-

conjugis non confirmatur donatio, saltem verbalis, quam traditio non est secuta. *¶ ad 1. N. con-*
 quia maritus nondum est factus dominus hereditatis, vel legati, vel usurarum dotis promissæ, & sic repudiando vel remittendo non fit pauper; nam etiã legati dominium non acquiritur completè ac absolutè per mortem legantis, sed solum inchoativè & conditionatè, si legatum acceptum priùs. Illa jussio, de qua loquitur *l. 3. & 4. c. in-*
 involvit virtualiter duos actus, quorum uno citè acceptatur donatio pro se, & altero transferretur in uxorem, & sic res vel jus jam absolutè acquisitum amittitur, atque jubens fit pauper. Ad 2. Illa *l. 23.* est correctæ per *Nov. 162. c. 1. pr. & §. 1.*

- 3 Dico 2. Solutio Matrimonio quoad vinculum nempe per mortem unius, vel per ingressum in Religionem, vel propter detectum impedimentum dirimens, dos redit ad uxorem, vel, si ipsa mortua sit, ejus hæredes, imprimis ad liberos, si forte reliquit (salvò tamen beneficiò competentie ex bonis dotalibus viro competente) è contra donatio propter nuptias ad maritum, & si is maritus sit, ad ejus hæredes, imprimis liberos; nisi nimirum obstant vel aliud exigant pacta dotalia vel consuetudo, aut statutum loci. *Comm. exc. 1. c. fin. h. t. l. 11. seqq. ff. l. 2. 7. & fin. C. de solutõ Matrim. Auth. aequalitas C. de pact. conju- tam super dote &c.* cum sine Matrimonio dos donatio propter nuptias, esse non possint. *c. 2. h. t. §. 12. Inst. de nupt. Dixi 1. Propter detectum impedimentum;* si nempe illud latuit etiam conjuges; si enim scienter & mala fide contraxerint.

Matrimonium, dos & donatio propter nuptias cederet fisco in pœnam. *l. 4. C. de incest. nupt.* nisi minores contraxissent, & post legitimam ætatem statim recessissent ab invicem. Dixi 2. *Salvò tamen beneficiò competentia* &c. vi cuius vir, & ejus liberi, non tenentur in restituenda dote ad plus, quàm salva sustentatione necessaria possunt. *l. 12. l. 14. ff. solut. Matrim.* quo modo compensatur viro privilegium, & hypotheca, quam uxor (ejusque hæredes) habet in omnibus mariti bonis quoad sua dotalia. *l. 30. C. de jur. dot.* Sed fortè *Objic.* Dos profectitia revertitur ad dotantem (& adventitia ad constituentem) *l. 4. C. solut. Matr. & l. un. §. 13. C. de rei uxor. act.* ergo non redit ad uxorem. R. Olim quidem dos *profectitia*, quæ fuit à patre constituta filiæ nondum emancipatæ, revertebatur ad patrem, sed hodie, postquam per elocationem in Matrimonium emancipantur filiæ vi consuetudinis, cessat dos *profectitia*, & redit ad uxorem. *Adventitia* autem solum tunc revertitur ad dotantem, quando is expressè hoc stipulatus est, ut habetur *§. 13. l. cit.*

Quæres, an etiam bona paraphernalia, Morgengeba, dotalitium, bona communia, & acquæstus, sint restituenda uxori solutò Matrimonio? Antequam respondeam, explico hos terminos; *paraphernalia* (*das zugebrachte Gut*) seu ultradotalia, sunt illa bona, quæ uxor habet ultra vel extra dotem: si marito tradidit administranda cum usufructu, in utriusque & familiæ utilitatem convertendo, & à se revocabili, sine titulo dotis, vocantur simpliciter *Paraphernalia. l. 8. & fin. C. de pact. conv.* si autem ea, & usumfructum, sibi uxor

reservavit cum administratione, *Receptitia* dicitur.
Morgengeba, seu *Morgenatica*, dicitur
Matutinale; *Morgengab* / est id, quod maritus
(plerumque Nobilis) altero die nuptiarum
coniugi propter creditam sibi pudicitiam, vel
remunerationem delibatae virginitatis: & de
dono saepe convenitur (etiam apud plebes)
per pacta ante initum Matrimonium. *Dotalitium*
Wittumb / *Leib-Zucht* / *Leib-Geding* / *Wittib*
Sitz / licet quandoque in alia significatione acci-
piatur, est ususfructus, quem maritus in eventu
mortis suae constituit in bonis suis uxori in com-
pensationem dotis vel ad meliorem sustentationem.
Bona communia appellantur, quae stante Ma-
trimonio utrique coniugi iunctim obvenerunt, vel
ex donatione, hereditate, legato &c. intuitu utrius-
que, vel per negotiationem utriusque pecuniarum
aut bonis exercitiam, vel communi & ferè aequa
industria, labore, studio, parsimonia utriusque
ut fit apud quosdam opifices & mercatores. *Ac-*
quastus, *Errungenes Gut* / sunt lucra constituta
Matrimonio acquisita, sive unius seu utriusque
coniugis industria, labore, negotiatione &c.
communi opera sunt acquisita, ferè coincidunt
cum bonis communibus. Jam §. 1. Paraphra-
ram specificè sumpta, quam *Receptitia*, vel
Morgengeba, certè restitui debent uxori, eiusque
heredibus, quia pleno iure ad uxorem pertinet.
§. 2. Etiam dotalitium ei debetur, sed ita, ut do-
tem repetere ab heredibus mariti prohibeatur.
dotalitio frui velit, nisi aliud per pacta sit con-
ventum, vi quorum, vel statuti, pro dotalitio
subinde uxori cedit donatio propter nuptias
biv

die *Widerlag*. §. 3. Ex bonis communibus
 media pars cedit uxori ejusque hæredibus. *c. 2.*
h. t. Idem tenendum de *Acquæstibus* communi
 vel negotiatione, vel industria, donatione aut hæ-
 reditate junctim ab utroque acquisitis, ut suadet
 par ratio, æquitas, & multorum locorum con-
 suetudo; quamvis pacta dotalia, statutum, vel con-
 suetudo particularis loci aliud exigere possint. Si
 tamen unius tantum operâ, vel unius negotiatio-
 nis & pecuniis, vel hæreditate &c. uni tantum
 relicta acquisita sunt, §. 4. illos pertinere omnes
 ad talem conjugem, etsi uxor fuerit, quæ proin-
 de illis liberè disponere potest, vel ejus hæredes:
 quamquam in dubio de Jure stet præsumptio, om-
 nes acquæstus & lucra constante Matrimonio ac-
 quisita esse à marito, & ad hunc pertinere. *l. 51.*
ff. h. t. Nisi nempe aliud habeat consuetudo, vel
 statutum loci. Quid in Bavaria de his acquæstu-
 bus statutum sit, maximè quando unus conjugum
 decedit sine liberis, vid. *Statuta Bavar. Landts*
Recht tit. 1. art. 1. 4. 10.

Dico 3. Solutò Matrimonio tantum quoad tho-
 rum & cohabitationem, seu factò divortiò, pro-
 pter unius adulterium, innocens non solum recu-
 perat dotem, vel donationem propter nuptias,
 quam attulit, sed etiam lucratur nocentis dotem
 vel donationem propter nuptias, at non nisi per
 sententiam Judicis, nisi adessent liberi partis adul-
 teræ sive ex hoc sive ex alio Matrimonio. Text.
 & DD. in *c. 1. & 4. h. t. l. 8. §. 4. 5. C. de repud.*
Noy. 117. c. 8. 9. Dixi I. *Dos*; non autem amit-
 tuntur paraphernalia; hæc enim in *d. c. 4.* per vo-
 cem *dotale* non intelliguntur, sed vel dona-

H h §

tio

tio propter nuptias, vel pretium & æstimatio dotis: de Jure Bavarico uxor adultera amittit etiam Morgengebam, & alia donata à virò, item medietatem acquæstum, si aliàs ipsi deberetur. *Dicitur* 2. *At non nisi per sententiam*; quia amissio dotis &c. est pœna: pœna autem privativa non incurritur ante sententiam. Id concedo, quòd per innocentem possit retinere dotem, quæ ipsi tradita est, absque sententia Judicis, sèquæ tueri exceptione adulterii adversùs adulteram, fors repentem. *Dixi* 3. *nisi adessent liberi*: in homine enim existentia proprietatis dotis, vel donationis propter nuptias, cederet liberis, innocenti autem solum ususfructus. *Nov. cit. c. 8. §. 2.* *Dixi* 4. *Propter adulterium*; si enim absque delicto unius fieret divortium, procedunt ea, quæ in antecedenti Assertionem diximus. per *c. 1. b. t. & communem DD.* Cæterùm si dos vel donatio propter nuptias non esset constituta, caperetur omnia bonorum pars quarta ab innocente. *l. penult. §. 1. & 2. C. de Repud.*

TITULUS XXI.

De Secundis Nuptiis.

SUMMARIUM.

1. *Secunda nuptia quid: & quæ illorum pœna*
2. *Secunda nuptia sunt licita;*
3. *Modo satis constat de morte prioris conjugii*
4. *An, & quæ pœna secundarum nuptiarum pœna abrogata.*
5. *An secunda nuptia sint benedicenda.*

Per